

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्र
एम. ए. भाग १ सत्र १ व २ हिंदी (नवीन अभ्यासक्रम NEP 2.0)
मार्च/एप्रिल २०२४ परीक्षा

आपण दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्रामध्ये प्रवेश घेतल्याबद्दल आपले स्वागत. शैक्षणिक वर्ष २०२३ — २०२४ मध्ये राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२० नुसार एम. ए. भाग १ चा अभ्यासक्रम सुधारित करण्यात आला आहे. एम. ए. भाग १ ला प्रत्येक विषयासाठी ८० गुणाची लेखी परीक्षा + २० गुणांचे स्वाध्याय अशी सत्र परीक्षापध्दती लागू आहे. त्यानुसार शैक्षणिक वर्ष २०२३— २०२४ मध्ये एम. ए. भाग १ सत्र १ व २ साठी प्रवेशित झालेल्या विद्यार्थ्यांकरिता सुधारित अभ्यासक्रमानुसारचे स्वाध्याय प्रश्न सोबत देत आहोत. सदरचे स्वाध्याय खाली दिलेल्या नियमावलीप्रमाणे पूर्ण करून आपल्या अभ्यास केंद्राकडे जमा करणे आवश्यक आहे. दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्राच्या मुख्य कार्यालयामध्ये स्वाध्याय स्वीकारले जाणार नाहीत.

नियम :

1. सत्र परीक्षामध्ये प्रत्येक पेपरसाठी लेखी परीक्षा ८० गुण व स्वाध्याय २० गुण अशी एकूण १०० गुणांची आहे. फक्त सत्र १ मधील 'पटकथा लेखन' व सत्र २ मधील 'लघुपट निर्माण' या पेपरच्या परीक्षेकरिता ४० गुण व स्वाध्यायाकरिता १० गुण राहतील
2. सत्र २ करिता प्रथम प्रवेशित विद्यार्थ्यांनी (फ्रेश विद्यार्थी) तुम्ही निवडलेल्या प्रत्येक पेपरसाठी एक असे स्वाध्याय पूर्ण करावयाचे आहेत. स्वाध्याय लिहिण्याकरिता आखीव कागद / A4 size paper वापरावा.
3. स्वाध्याय उत्तरपत्रिकेच्या मुखपृष्ठावर आपण प्रवेश घेतलेल्या अभ्यासक्रमाचे नाव, वर्ष, तुमचा परीक्षेचा बैठक क्रमांक, नोंदणीप्रमाणे नाव, पत्ता (कायमस्वरूपी), विषय, PRN व मोबाईल नंबर (कायमस्वरूपी) लिहिणे आवश्यक आहे. (मुख्यपृष्ठ / Cover Page यासोबत दिलेले आहे ते Download करून वापरावे)
4. लिहून पूर्ण केलेले सर्व पेपर्सच्या स्वाध्यायावर आपला परीक्षा बैठक क्रमांक (Exam seat No.) लिहूनच प्रवेशासाठी निवडलेल्या अभ्यास केंद्रावर विहित वेळेत पोहोच करावेत (बैठक क्रमांक विद्यापीठाच्या www.unishivaji.ac.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध होतील.) स्वाध्याय जमा करताना स्वाध्यायासोबत हॉलतिकीटची झेरॉक्स प्रत जोडावी.
5. विद्यार्थ्यांनी स्वाध्याय अभ्यास केंद्रामध्ये जमा करणेच्या अंतिम तारखा स्वतंत्र परिपत्रकाद्वारे www.unishivaji.ac.in या संकेतस्थळावरील Distance Education → Online Notice Board (http://www.unishivaji.ac.in/distedu/notice_board.aspx) या लिंकवरती नंतर प्रसिध्द करण्यात येतील यांची संबधितांनी नोंद घ्यावी.

6. एकदा स्वाध्यायांचे मूल्यांकन झाल्यानंतर त्यांचे पूर्णमुल्यांकन व श्रेणीसुधार केले जाणार नाही. त्याची फोटोकॉपी मिळणार नाही.
7. जे विद्यार्थी दिलेल्या वेळेत स्वाध्याय जमा करतील त्याच विद्यार्थ्यांना स्वाध्यायाचे गुण दिले जातील. जे विद्यार्थी स्वाध्याय जमा करणार नाहीत अशा विद्यार्थ्यांना स्वाध्यायाचे गुण दिले जाणार नाहीत. त्यास दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्र जबाबदार राहणार नाही.

विशेष सूचना

- दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्राच्या सर्व मान्यताप्राप्त अभ्यासकेंद्रावर संपर्क सत्राचे आयोजन केले जाते. तरी विद्यार्थ्यांनी वेळोवेळी अभ्यास केंद्र समन्वयक यांच्याशी संपर्क साधून संपर्क सत्र, परीक्षा वेळापत्रक, हॉलतिकीट, निकाल इत्यादी बाबत माहिती घ्यावी. तसेच वेळोवेळी विद्यापीठ संकेतस्थळाला भेट देवून अद्ययावत माहिती जाणून घ्यावी.
- आपण निवडलेल्या विषयाप्रमाणे स्वयंअध्ययन साहित्य घेणे, आपल्या पाठयक्रमाचा अभ्यासक्रम (Syllabus) प्राप्त करून घेणे व त्याप्रमाणे अध्ययन करणेची जबाबदारी विद्यार्थ्यांची आहे.
- आपल्या रजिस्ट्रेशन फॉर्मवर असलेल्या अभ्यासकेंद्रामध्येच स्वाध्याय जमा करावयाचे आहेत जर दुसऱ्या अभ्यासकेंद्रावर स्वाध्याय जमा केले तर स्वाध्यायाचे गुण आपल्या गुणपत्रिकेवर येणार नाहीत व त्यासाठी दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्र जबाबदार असणार नाही याची विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.

दूर शिक्षण केंद्र, शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
स्वाध्याय उत्तर पत्रिकेचे मुखपृष्ठ (Cover Page)

परीक्षा बैठक क्रमांक

अभ्यासक्रमाचे नांव : .....

(बी.ए./बी.कॉम. भाग 1 एम.ए./एम कॉम भाग 1 व 2)

सत्र : .....

(पहिले/दूसरे/तिसरे/चौथे/पाचवे/सहावे)

विषय : .....

1. अभ्यास केंद्राचे नाव -----

2. विद्यार्थ्यांचे पूर्ण नाव -----

3. पूर्ण पत्ता : -----

----- पिन कोड नं.-----

4. मोबाईल क्रमांक : लॅण्डलाईन क्रमांक :

5. अभ्यासक्रमाचे नाव : ----- सत्र -----

6. पेपरचे नाव : -----

7. पेपर क्रमांक : -----

8. सबजेक्ट कोड : -----

9. परीक्षा बैठक क्रमांक -----

(ज्या परीक्षेसाठी स्वाध्याय जमा करत आहे)

10. पी.आर.एन. : -----

11. स्वाध्याय जमा करण्याचा दिनांक : -----

12. विद्यार्थ्यांची स्वाक्षरी : -----

(फक्त कार्यालयीन उपयोगाकरिता)

मिळालेले गुण : -----

परीक्षकांची स्वाक्षरी : -----

M.A. Hindi Part I Sem. I and II (New Syllabus NEP 2.0)

Assignment Question March / April 2024 Exam

एम. ए. हिंदी भाग १ सत्र १ व २ (नवीन अभ्यासक्रम NEP 2.0)

स्वाध्याय प्रश्न मार्च/एप्रिल २०२४ परीक्षा

(शैक्षणिक वर्ष २०२३ – २०२४ मध्ये सुधारित झालेल्या अभ्यासक्रमाप्रमाणे)

(प्रत्येक प्रश्नको 20 अंक)

सत्र १ आधुनिक गद्य साहित्य

1. होरी पात्र का चरित्र चित्रण करे।

अथवा

2. स्कंदगुप्त नाटक के लेखक प्रसादजी का जीवन परिचय एवं कृतित्व स्पष्ट करें।

सत्र १ भाषाविज्ञान एवं हिंदी भाषा

1. भाषा विज्ञान का स्वरूप, परिभाषा, महत्व स्पष्ट करे।

अथवा

2. स्वनिम विज्ञान की परिभाषा स्वरूप स्पष्ट करें।

सत्र १ हिंदी साहित्य का इतिहास

1. भक्तिकालीन परिस्थितियों का वर्णन करें।

2. रामकाव्य की विशेषताएँ लिखिए।

सत्र १ अनुसंधान प्रविधि और प्रक्रिया

1. अनुसंधान की परिभाषा लिखकर उसके प्रकार स्पष्ट करें।

अथवा

2. अनुसंधान की उपयुक्तता स्पष्ट करें।

सत्र १ विशेष रचनाकार : भगवानदास मोरवाल

1. भगवानदास मोरवाल का जीवन परिचय लिखिए।

अथवा

2. काला पहाड उपन्यास की कथावस्तु लिखिए।

सत्र १ पटकथा लेखन

1. पटकथा का स्वरूप, प्रकार लिखिए।

अथवा

2. संवाद लेखन का महत्व स्पष्ट करें।

सत्र २ आधुनिक गद्य साहित्य

1. 'धरती धन न अपना' उपन्यास में चित्रित समस्याओं का चित्रण करे।

अथवा

2. रामवृक्ष बेनीपूरी का व्यक्तित्व कृतित्व लिखे।
-

सत्र २ भाषाविज्ञान एवं हिंदी भाषा

1. अर्थ परिवर्तन के कारण स्पष्ट करते शब्द और अर्थ का संबंध स्पष्ट करे।

अथवा

2. देवनागरी लिपि की विशेषताएँ स्पष्ट करते हूए उसकी सीमाएँ बताए।
-

सत्र २ हिंदी साहित्य का इतिहास

1. छायावादी काव्य की प्रवृत्तियाँ लिखे।

अथवा

2. हिंदी उपन्यास साहित्य का उद्भव और विकास की चर्चा करे।
-

सत्र २ लघुपट निर्माण

1. कैमेरा का महत्व और उपयोग लिखिए।

अथवा

2. लघुपट निर्माण की प्रक्रिया लिखिए।
-

सत्र २ विशेष रचनाकार : कमलेश्वर

1. कितने पाकिस्तान में चित्रित समस्याओं का विश्लेषण करें।

अथवा

2. तीसरा आदमी उपन्यास की कथावस्तु लिखिए।
-